

Ümitimiz Öldü Bir Köy Ağladı

— sahara · 13 Aralık 2020

Ümit, köyümüzde doğup, küçük yaşta ailesiyle İstanbul'da göç eden bir ailenin çocuğuydu. Çocukluk ve ilk gençlik yıllarını büyük kentin bir varoşunda yaşadı. Okul yaşamı Endüstri Meslek Lisesi'ni bitirince sona erdi. Kardeşlerinin öğrenim giderleri, kalabalık ailesinin geçim zorlukları yükseköğrenim şansı vermedi. Daha ilkokul yıllarında simit satmakla başlamıştı aile bütçesine katkı sunmaya. Babanın inşaatlarda çalışması ailenin giderlerini yetmiyordu.

İş yaşamı mutlu etmedi Ümit'i. Vatan görevini tamamladı. Askerlik dönüşü evlenip sıcak bir yuva kurdu. Birkaç iş değiştirdi. Çalıştığı işyerlerinden aldığı ücret yuvasını sıcak tutmaya yetmiyordu. Öykümüzün kahramanı Ümit, 2000'lerin başlarında ağabeysiyle köye döndü. Büyük şehrin kalabalığı, koşuşturması köye dönüşün önde gelen nedenlerinden bazılarıydı... Yaşamına baba vatanı havası temiz, suları soğuk köyünde devam etmek; musluk sularının içilmediği şehirde ırgat gibi çalışmaktan daha iyi olur diye hayaller kuruyordu.

Kendisi gibi yaşam mücadelesini köyümüzde sürdüren iki elin parmakları kadar yaşlıları da vardı. Ümit, duruşu, sohbeti, tatlı dili, çalışkanlığıyla delikanlı sıfatını annesinin temiz ak sütü gibi hak eden bir delikanlıydı. Öykümüz, Ümit'i ve köyümüzün son 50-60 yıllık geçmişini anlatmaktadır.

Çocuktum. İlkokul 3. Sınıfta okuyordum. İki kız gelir gelirdi okula. İkizmişler. Adem Dede'nin yetim torunlarıymış bu iki güzel prenses. Babaları nedeni bilinmeyen bir hastalıktan genç yaşta ölmüş. Beyaz yakalık, siyah önlük ve başlarına taktıkları sarı kurdeleleriyle ilkbaharda eriyen karların arasından akan derelerimizin kenarında boy atan sarıçiçekler gibiydiler. Uzun örgülü saçlarını ve pırl pırl beyaz dişlerini görürdüm sık sık. Gamsızdılar...

Okul açılalı çok zaman geçmemişti. Her gün okul bahçesinde görmeye alıştığım iki kızı görmez oldum. Her yeni gün o iki güzel kızı arar oldu gözlerim. Okula gelmiyorlardı! Her nedense küçük sınıfların çocuklarını, onların kaygısız hallerini gözlemlemek hoştur benim için. Yetim iki güzel kız; ne bileyim babasız oldukları için mi ne daha bir ilginç gelirdi davranışları. Acırdım yetim hallerine...

İlerleyen günlerde duyduk ki, Adem Dedeler ailece İnegöl'e muhacir gitmiş. Muhacir kelimesini, hiç hoş duygular çağrıştırmadığını çocuk yaşta öğrendim. İki prenesten gitmişti uzak diyarlara. Bir daha haberlerini alamadım.

Köyümüzde anımsadığım ilk göç eden aile Adem Dedeler oldu. Beşinci sınıfa giderken Ahmet amcalar gitti Adem Dedelerim peşi sıra aynı kente, İnegöl'e. Çorap söküğü gibi sürüp gitti muhacirlik serüveni. Yukarı Mahalle'den Uzun Refik Dedelerin de İstanbul'a göç ettiğini duyduk.

Artvin'in bazı ilçelerinde ve ilçemiz Şavşat'ta, köylerinde karakucak güreşleri yapılır. Kıran kırana geçer güreşler. Yüksek dağlardan kopup dar vadilerimizden ak köpükleriyle coşarak akan çaylarımız gibi hızlıdır karakucak güreşleri. Düğünler ve bayramların vazgeçilmez etkinliğidir iki köy delikanlının dostça kapışması. Rakibini kaptın mı sırtını yere yapıştıracaksın. Yağlı güreşler gibi Mehter Marşı usulü yavaş değildir. Her köy çocuğunun yeşil çayırlarda güreşle ilgisi anısı vardır. Benim bile...

İlçemizde yapılan güreşler büyük coşku içinde de kıran kırana geçer... Özellikle dağ köylerinden acar güreşler çıkar. Ortaokul I. Sınıfa gidiyordum. Köylümüz, askerlik görevinden dönen Niyazi Genç ağabeyimiz çıktı ortaya. Dedesi Hamza Pehlivanın, sırtı hiç yere gelmemiş diye anlatırdı babam. An be an anımsarım. İlçede yapılan güreşlerde Niyazi ağabeyimiz bütün rakiplerini yenerek başpehlivan oldu. İlk kez köyümüz ilçede bir başpehlivan çıkarmıştı. 7'den 70'e köyce mutluyduk!

Orta ikiye başladığım sonbaharda Niyazi Ağabeyler de İstanbul'a muhacir gitti. Yetim kalmıştık köyce... Öğrencilik yıllarımda fazla takip edemedim kimlerin muhacir gittiğini yetesiye. Gün gün, ay ay göçlerin sürdüğünü duyuyordum sadece. İlkokul sınıf arkadaşlarım Yalçın, Şahsettinler'in Sakarya'ya gittiklerini de hüznle öğrendim.

Almanya'ya da gidenler oldu 1960'lı yılların sonlarında. İlk anımsadığım Ferittin, Elvettin, Yılmaz, Niyazi, Rasim, Enver ve Cemil ağabeyler yurtdışına giden ilk guruptu. Reşat ve Erdem ağabeyler gitti daha sonra. Yurtdışına gidenler eşlerini aldılar yanlarına. Batı kentlerinde ev yaptırıp köyle ilişkilerini kestiler zamanla.

Yalnız bu kadar mı köyde yaşanan insan erozyonu? Elbette hayır. Ortaokul ve lise mezunu gençlerin bazıları polis oldu görev yerlerine atandı. Öğrenim yaşamını sürdürmeyenler, yorganını alarak batı kentlerinin yolunu tuttu. Gittikleri şehirlerde tutunup kısa sürede kentlerin varoşlarında ev sahibi oldular.

Köyümüz, 300 haneye yaklaşan konut sayısı ile büyük bir köydür. Ağır kış koşulları, yetersiz toprak, hızla artan nüfus insanımızı iş aramaya, göçe zorladı... Daha rahat koşullarda gönençli yaşama isteği de göç edenlerin hayallerini süslüyordu. 1960'lı yıllarda başlayan muhacir, göç olgusu 90'ların sonuna kadar sürdü.

Okuyup memur olanlarımız; ebe, hemşire, çokça öğretmen, subay, doktor, ziraatçı... da daha çok batı illerine atamasını yaptırıp, köye dönmeyenler zincirine katıldı.

Ailelerin otantik deyişle mucir gitmelerden özge köyümüzün yılların içinde oluşan övgüye layık bir arada yaşama kültürü, gelenek ve görenekleri de gitti.

Öykümüz devam edecek...